

Såväl Dybeck som Brate uppfatta korsets fot som ett liggande **b** och antaga, att korsstammen tjänat som stav för åtskilliga runor, alldeles som på Sö 352. Enligt Dybeck har Stephens tolkat de nyfunna runorna, men han meddelar varken dessa eller tolkningen. Enligt Brate äro blott de **s**-lika runorna överst säkra som huggna. »På den övriga delen af stenen kan ingen ristning upptäckas, dit dessa runor kunde höra.» För min del är jag böjd att tro, att de båda **s**-lika figurerna på korsstammen sakna språklig mening.

Om namnet *Igull* se ovan Sö 232. 30—32 **uri** är osäkert med avseende på sista runan. Numera kan den ej fastställas, på grund av stenyntans skador. Helgonius, som troligen är den ende, som har avtecknat inskriften före dessa skador, har **i**, Dybeck och Brate **a**, Hermelin **m**. Flera tolkningar äro möjliga: Om sista runan varit **a**, kan namnet ha varit antingen detsamma som på Sö 36, vilket Brate tolkar som *Orri*, eller detsamma som i de båda småländska inskrifterna vid Sävsjö (nom. **urai**) och vid Komstad (ack. **ura**), vilket von Friesen (*Runorna*, 1933, s. 179) tolkar som *Vrae*, isl. *Rái*. Om sista runan varit **m**, såsom Hermelin förmodar, har inskriften haft det även i andra inskrifter belagda *Ormr*. Däremot kan den dödes namn knappast ha varit *Þorir*, såsom Liljegren antager; framför 30 **u** finnas nämligen icke spår av någon runa.

Sö 350 är troligen utförd av samme ristare som de båda närmast följande runstenarna, från Överjärna sn.

351. Överjärna kyrka, Öknebo hd.

Pl. 179. Pl. 3: B 687.

Litteratur: B 687, L 807. J. Peringskiöld, Mon. Sud.; J. H. Schröder, Södermanlands fornminnen (hs S 115 i Uppsala Univ.-Bibl.), bl. 41; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 255, 259, 269.

Äldre avbildningar: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 687); Hermelin a. a.; Brate 1896 (ATA).

Runstenen är insatt i kyrkogårdsmuren på södra sidan, vänd utåt mot skolhusets gårdsplan.

Var den ursprungligen haft sin plats är okänt. Peringskiöld och Bautil ha endast »Öfre Gjerna», vilket utan tvivel avser sockenkyrkan. Enligt Schröder låg den »i kyrkodörren inmurad», enligt Dybeck (1862, ATA) i »södra kyrkodörren». År 1875 var den emellertid flyttad. »Den från golfvet af kyrkans vapenhus uttagne stenen har blifvit insatt i kyrkogårdsmuren vid gårdsplanen till klockarens boställe», skriver Hermelin detta år.

Granit. Höjd 1,65 m., bredd 0,95 m. Stenen är avslagen, så att omkring en tredjedel av ristningen är förlorad. Men på det bevarade stycket är ristningen djup och tydlig. Endast upptill t. h. är den nött.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter Helgonius):

[**u**] + **raisti** + **stain** + **þansi** + **at** + || **uikair** + **faþur** + **sin** + **uinr** . . . **abu** + **h-n** ×

5 10 15 20 25 30 35 40

. . . *raisti stæin þanssi at Vigæir, faður sinn* . . . [*dr*] *apu hann*.

» . . . reste denna sten efter Viger, sin fader . . . dräpte honom.»

Till läsningen: Av 1 **u** finnes endast nedre delen av en stav i behåll. Icke stungna äro 32, 35 **i**. Av 41 **h** finns endast nedre hälften kvar, med de nedåtriktade bst. Av 42 finnes endast hst:s nedre del kvar; bst äro helt borta. — Helgonius: 1 **u** (L: **r**), 15 **i** (L: **n**), 34 **i**, 35—37 saknas; 38—43 **bu** + . . . **n** + (L: **bunta** +). — Hermelin: 15 **a**, 34—37 **uinr**, 38—43 **abu** + **sin**. — Brate: 15 **a**, 34—37 **uinr**, 38—43 **abu** + **han**.

Framför 2—7 **raisti** har stått ett personnamn, som (trots Helgonius' **u**) har ändats på **-r**.

Om namnet *Vigæirr* se Sö 214. — Inskriftens slut står mitt på stenen, i uppåtgående riktning. Det har innehållit en verbform, säkerligen *drapu*, och objektet *hann*. Subjektet till *drapu* har stått längst ned i högra slingan, börjande med de otolkade runorna 34—37 *uinr*.

Ristningen har säkerligen haft ungefär samma utseende som Sö 350 och Sö 352. Slingorna ha sålunda på båda sidor avslutats med nedhängande ormhuvuden. Däremellan har, liksom på Sö 352, funnits en båt; ett stycke av ena stäven finnes bevarat på h. sidan.

352. Linga, Överjärna sn, Öknebo hd.

Pl. 180, 181. Pl. 3: B 688.

Litteratur: B 688, L 813. J. Peringskiöld, *Mon. Sud.*; R. Dybeck, *Runa* (fol.) 1 (1865 f.), s. 40 f., *Reseberättelser* 1863 och 1866 (ATA); O. Hermelin, *Öknebo härad*, s. 255, 258, 271—277, 299; *Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria* 1 (1877), s. 3, 5; *Meddelanden från Nordiska Museet* 1896, s. 154; E. Brate, *Skansens runstenar* (i: *Meddelanden från Nordiska Museet* 1897), s. 10 f.; S. Lindqvist, *Den helige Eskils biskopsdöme* (ATS 22: 1), s. 93; S. Erixon, *Skansens kulturhistoriska avdelning* (3. uppl., 1931), s. 190.

Äldre avbildningar: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 688); Dybeck a. a.; Hermelin a. a.; Brate 1896 (ATA) och 1897 (a. a.).

Omkring Linga by, ungefär 2 km. S om Överjärna kyrka, utbreder sig ett mosandfält, »Linga hed», numera till stor del uppodlat till åker. S därom vidtager den höglänta gränsskogen till Hölebo härad, »Linga malm». På Linga hed, särskilt dess västra delar, finnes — eller, rättare sagt, har funnits — ett betydande gravfält, ett av Södermanlands rikaste. Dybeck uppger 200—300 låga gravkullar, ett stort antal ättehögar, därav tre mycket ansenliga, skeppsättningar, sex fyrsidiga stensättningar och två stora treuddar. Sju större bautastenar ha funnits; en av dem, kallad Kungsstenen, är 3 1/2—4 m. hög, enligt Dybeck »Svea rikes störste bautasten». Lokaltraditionen förbinder Linga hed med »Sörmlands fylkeskonung Granmar», som där skall ha hållit ting; troligen är dock denna tradition av sentida ursprung. Fornlämningarna på Linga hed äro beskrivna av Dybeck a. a., av Hermelin a. a. och av B. Schnittger i *Fornvännen* 1912, s. 19 f.; de omtalas även av H. Indebetou, *Södermanlands minnen* 1 (1877), s. 10, 125, 165 f. Om namnet Linga se E. Wessén i *Namn och Bygd* 9 (1921), s. 39 f.

Här återfann man år 1863 den runsten, som enligt *Bautil* skulle finnas vid »Laga Ossmark i Öfre Gjerna». Den låg »i en grop och betäckt af jord, på Linga hed, invid och sydväst från Linga by», blott några meter från Kungsstenen. Den var sönderslagen i flera stycken. Något nedom mitten var den kluven i två större delar, som tillsammans innehöllo större delen av ristningen. Toppstycket upptill var delat i två ungefär lika hälfter. Utefter högra sidan var ett långt, nedåt avsmalnande stycke avslaget och förmodligen krossat i mindre bitar. En liten del, som haft sin plats närmast under toppstycket, finns på den första teckningen, av Dybeck, men saknas redan på Hermelins, några år senare. Lika litet som det övriga har den senare kunnat påträffas. — Stenen blev följande år hopfogad med cement och järnbultar och rest på sin plats, »midt i en låg jordförhöjning, omgifven af en rund stenkrets af omkring 40 fots tvärmått» (Dybeck), »i närheten af den plats der den anträffades på en vid men låg ättehö» (Hermelin). Platsen är utmärkt, utom hos Hermelin, på Geologiska kartbladet »Hörningsholm».

År 1896 erhöll Nordiska Museet Vitterhetsakademiens tillstånd att flytta stenen till Skansen (Förvaltningsutskottets protokoll 1896 § 135—138). Tyvärr blev toppstycket icke omedelbart fastsatt vid stenen, utan förvarades löst i museets samlingar. Det har senare icke kunnat återfinnas och har möjligen förkommit vid en magasinsbrand. Numera återstå sålunda endast de båda större styckena av stenen. I Nordiska Museets samlingar har Linga-stenen inventarienumret 82.552.